

НАРЕДБА № 43 от 11.09.2001 г. за железопътен превоз на пътници, багажи и колетни пратки

Издадена от министъра на транспорта и съобщенията, обн., ДВ, бр. 86 от 5.10.2001 г., в сила от 1.01.2002 г., доп., бр. 62 от 1.08.2006 г., изм. и доп., бр. 20 от 12.03.2010 г., бр. 40 от 2.06.2015 г.

Раздел I Общи положения

Чл. 1. (1) (Предишен текст на чл. 1 - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) С тази наредба се определят условията и редът за извършване на железопътен превоз на пътници, багажи и колетни пратки, изискванията към превозните документи и реда за издаването им.

(2) (Нова - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) Правата и задълженията на пътниците и редът за тяхното упражняване или изпълнение на територията на Република България са определени в Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт (обн., ОВ L 315, 03/12/2007, стр. 14 - 41) при условията на тази наредба.

Чл. 2. (1) Железопътните превози на пътници и техните багажи, в т. ч. и превозите по специални маршрути и условия, се извършват с пътнически влакове.

(2) Превозът на пътници, багажи и колетни пратки се извършва с различни категории редовни, допълнителни, извънредни и специални пътнически и смесени влакове.

(3) Редовните пътнически и смесени влакове се движат по предварително обявени разписания.

(4) Допълнителни влакове се назначават за определен период от превозвача при необходимост или в случаите на непреодолима сила, а разписанията им се обявяват най-малко шест денонощия преди влизането им в сила.

(5) Извънредни влакове се назначават от превозвача при непреодолима сила или в други особени случаи.

(6) Със специалните влакове се извършват превози на пътници по договор между железопътните превозвачи и техните клиенти.

(7) Железопътните превозвачи, лицензирани за превоз на пътници, могат да извършват и други превози със специализирани вагони при условия и по ред, определени в тарифата на превозвача.

Чл. 3. (1) Железопътните превозвачи определят условията и цените за превоз на пътници, багажи и колетни пратки в тарифи в съответствие с разпоредбите на тази наредба.

(2) Превозната цена се заплаща предварително.

Чл. 4. При превоз на пътници, багажи и колетни пратки извън границите на Република България се прилагат международните споразумения, по които Република България е страна.

Чл. 5. (1) Всеки пътник има право да получи място в класата, за която притежава билет, да превози безплатно ръчния си багаж и да предаде багаж за превоз до гарата, за която пътува, или до друга гара.

(2) Пътникът може да използва място от по-висок клас или влак от категория с

по-висока цена от тези, посочени в билета, при условията, посочени в тази наредба и в тарифата на превозвача.

Чл. 6. Железопътните превозвачи могат да включат специални вагони в съставите на редовните, допълнителните или специалните влакове въз основа на договор при спазване изискванията на наредбата за определяне правилата за движение на влаковете, маневрената работа и сигналите, подавани в железопътния транспорт.

Чл. 7. (1) Тарифите за превоз на пътници и багажи съдържат всички ценови таблици и спецификации, необходими за изчисление на превозните цени и цените за допълнителни услуги, намаленията от цените за пътуване за отделни части на транспортния пазар, в съответствие с търговските интереси на превозвачите, конкретните условия за превоз и др.

(2) Тарифите за предоставяните услуги за превоз на пътници и багажи се обявяват публично по подходящ начин, вкл. и ограниченията при използването на някои влакове или класи пътнически вагони, цените и тарифите за предоставяните услуги, и се прилагат еднакво за всички клиенти.

(3) Тарифите за международен превоз на пътници се определят в съответствие с разпоредбите на международните договори, по които Република България е страна.

Чл. 8. (1) В железопътната гара се осигурява безпрепятствено движение до влаковете и обратно на пътниците, пътуващи с влаковете на всички железопътни превозвачи.

(2) Всички лицензирани железопътни превозвачи имат право на информационно обслужване без дискриминация в железопътната гара срещу заплащане, като обявяват публично тарифите и тарифните си условия, както и разписанията на влаковете в гаровото и околгаровото пространство съгласно приетата схема за оформление на пространството в конкретната гара.

(3) Всички лицензирани железопътни превозвачи имат право срещу заплащане да продават билети и абонаментни карти в железопътната гара. В този случай се сключва договор, като се прилагат еднакви критерии спрямо всички превозвачи при определяне размера на цените за предоставяне правото за продажба на билети и карти.

Чл. 9. Превозвачът е длъжен да превози пътника, когато той е изпуснал връзка с друг влак поради закъснение на превозвача, като извърши превоза с най-близкия по време влак, вкл. и от по-висока категория или класа, без заплащане на добавки, по начин, позволяващ пътникът да пристигне до местоназначението си с най-малко закъснение.

Чл. 10. Когато превозът се извършва последователно от няколко превозвача, железопътните превозвачи могат да предлагат общи условия и цени за превоз на пътници, багажни и колетни пратки.

Чл. 10а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 2006 г.) (1) Железопътният превозвач, извършващ пътнически превози, организира събирането на битовите отпадъци от:

1. влизащи в страната подвижни железопътни състави, когато извършва международни пътнически превози;

2. подвижни железопътни състави във вътрешно съобщение.

(2) Битовите отпадъци се събират в местата, където се извършва почистването и екипирането на пътническия подвижен състав.

(3) Събраните битови отпадъци по ал. 2 се извозват при условията и по реда на съответните общински наредби, уреждащи реда за третиране на битови отпадъци на територията на общината.

Раздел II

Превозни документи

Чл. 11. Превозът на пътници се извършва в обикновени пътнически или спални и кушет вагони, във втори или първи клас, за пътуване с които пътникът е длъжен да се снабди със съответен превозен документ - билет, абонаментна карта или друг документ за безплатно пътуване или пътуване с намалени цени.

Чл. 12. Билетите съдържат най-малко следните реквизити:

1. наименованието, седалището и адреса на управление на превозвача;
2. гарата на заминаване и пристигане;
3. маршрута или маршрутите на пътуването;
4. категорията на влака и класа на вагона;
5. превозната цена;
6. първия ден от валидността на билета;
7. срока на валидност на билета.

Чл. 13. (1) Железопътните превозвачи осигуряват продажбата на превозни документи, които са доказателство, до доказване на противното, за сключването и съдържанието на договора за превоз, в чиято цена е включена и застраховка на отговорността на превозвача.

(2) При пътуване в спален или кушет вагон освен с документ за пътуване в съответния клас пътникът е длъжен да се снабди и с билет за спално място.

(3) Железопътните превозвачи издават картонни, компютърни, бланкови и листови билети, билети за запазени места, билети (добавки) за влак от по-висока категория, за пътуване в спални и кушет вагони, билети за отиване и връщане, билети по календарни цени, маршрутни билети, абонаментни карти и други, определени в тарифните условия на всеки превозвач.

(4) Стойността на изгубени билети и абонаментни карти не се възстановява.

Чл. 14. (1) Абонаментните карти дават право на неограничен брой пътувания с пътническите и бързите влакове в рамките на срока на валидност на абонаментната карта.

(2) Абонаментната карта е безименна и се издава за цялата железопътна мрежа или за пътуване по определен участък със срок на валидност, определен от железопътния превозвач.

(3) Абонаментни карти за пътуване по цялата железопътна мрежа се издават за разстояния над 400 километра.

Чл. 15. Абонаментната карта задължително съдържа наименованието и адреса на управление на лицензирания железопътен превозвач и срока на валидност на картата. Всеки превозвач изготвя образец на абонаментна карта и го представя в Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" за утвърждаване.

Чл. 16. Абонаментните карти на учащи се и на лица над 55 години - за жените, и над 60 години - за мъжете, се издават срещу лична карта по образец, утвърден с инструкция, издадена от министъра на транспорта и съобщенията.

Чл. 17. (1) Преди започване на пътуването пътникът е длъжен да се снабди с превозен документ, който се представя при проверка.

(2) Пътник, който не представи при проверка билет, абонаментна карта или съответен документ за безплатно или с намалени цени пътуване, е длъжен да заплати освен цената на билета или картата и добавка, определена в тарифните условия на превозвача.

(3) Пътник, който откаже да заплати незабавно цената или добавката, се отстранява от превозното средство.

(4) От превозното средство се отстраняват и лицата, които представляват опасност за

сигурността на останалите пътници или за цялото движение и за нормалното функциониране на железопътния транспорт, както и лицата, които по явно недопустим начин нарушават комфорта на останалите пътници. В тези случаи пътниците нямат право на връщане на превозната цена и добавката, нито на цената за превоза на багаж, която са заплатили. Отстраненият пътник не може да изисква неговият багаж, предаден за превоз, да му бъде предаден в друга гара освен заявената от него крайна гара.

Чл. 18. Пътник, снабден с билет за пътнически или бърз влак, или с билет по календарни цени, се допуска до пътуване с международни влакове само след заплащане на разликата в цените за съответното разстояние и класа.

Чл. 19. Билетите и абонаментните карти се закупуват от билетните каси в гарите, спирките или железопътните бюра за продажба на билети в населените места.

Чл. 20. (1) Децата до навършване на седем години, които не заемат самостоятелно място, пътуват без билет.

(2) Децата до навършване на седем години пътуват с намаление, определено в тарифните условия на превозвача, в случаите, когато използват самостоятелно място. Намалението не може да е по-малко от половината от цената на билета за възрастни.

Чл. 21. (1) Пътникът е длъжен да се снабди с билет най-късно пет минути преди тръгването на влака и да заеме мястото си във вагона след установяване на влака на мястото за отпътуване, но не по-късно от половин минута преди тръгването му по разписание.

(2) Пътникът пътува в класата, за която му е издаден документът за пътуване.

(3) Пътникът е длъжен да пази билета си или съответния друг документ за пътуване и да го представя при поискване от контролните органи.

Чл. 22. (1) Не се допускат до пътуване или могат да бъдат отстранени от пътуване:

1. деца под 7 години без придружител;

2. лица в нетрезво състояние, които нарушават обществения ред, не изпълняват указанията на контролните органи и представляват опасност за реда и сигурността на пътниците;

3. болни лица, които представляват опасност за здравето на пътниците;

4. пътници, които откажат да заплатят увеличената цена на билета във влака (добавка) в случаите, когато не притежават или притежават нередовен документ за пътуване.

(2) Децата под 7 години, които пътуват без придружител, се предават на органите на полицията.

(3) Лицата, които са се разболели по време на път, се превозват до първата гара, на която е възможно да им бъде предоставена медицинска помощ, като от цената на пътуването се приспада частта за неизвършения превоз.

(4) В случаите на отстраняване по т. 2 на ал. 1 лицата нямат право на възстановяване цената на билета.

Чл. 23. (1) Железопътните превозвачи обявяват публично влаковете със задължителна резервация на места и с резервация по желание на клиента, както и влаковете със спални и кушет вагони.

(2) Билетът не дава право на запазено седящо място. Запазеното място (плацкарта) се заплаща допълнително и дава право на резервация на седящо или спално място.

(3) Пътникът има право да му бъдат възстановени средствата, заплатени за резервация на запазено седящо или спално място във влак със задължителна резервация на местата, ако по вина на превозвача такова място не му бъде осигурено по време на пътуването.

Чл. 24. (Отм. – ДВ, бр. 40 от 2015 г.).

Раздел III

Заемане на местата при пътуване. Внасяне на ръчен багаж и животни

Чл. 25. В гари, от които заминават или пристигат повече влакове, се поставят надписи, указващи направлението на всеки влак. По радиоредбата се съобщава за пристигането, престоя и заминаването на всеки влак, по-големите гари, където влакът спира, и връзките във възелните гари.

Чл. 26. От двете страни на външните стени на вагона се поставят маршрутни табели с обозначение на началната и крайната гара на движението, а при нужда и някои междинни гари и номерата на вагоните, включени в съставите на бързите и експресните влакове.

Чл. 27. Превозвачите осигуряват ресторант-вагоните да са отворени от часа на тръгване на влака до часа на пристигането му в крайната гара.

Чл. 28. Всеки пътник има право да превозва безплатно при себе си лесно преносими вещи и предмети като ръчен багаж съгласно условията на тарифата. За превоза на ръчен багаж пътникът разполага само с пространството, разположено над или под мястото, което заема.

Чл. 29. (1) Не се допуска внасяне в пътническите вагони на:

1. вещества и предмети, забранени за превоз по силата на нормативен акт;
2. стоки за търговски цели;
3. предмети, чието естество може да създаде неудобство за останалите пътници или да причини вреди;
4. обемисти и крайно тежки предмети;
5. опасни вещества и предмети като заредено оръжие, избухливи, запалителни и поддържащи горенето вещества, отровни, радиоактивни или корозионни вещества, зловонни и инфекциозни вещества;
6. живи животни и птици освен по реда, предвиден в тарифните условия на превозвача за превоз на пътници.

(2) Превозвачите определят в тарифните си условия кои стоки и при какви конкретни условия се превозват, както и изискванията им към опаковката и маркировката на багажите, вкл. и изискванията по отношение превоза на животните.

(3) (Нова – ДВ, бр. 40 от 2015 г.) Право на безплатен превоз във всички категории влакове имат кучета водачи и кучета асистенти на лица с увреждания и лица с ограничена подвижност, когато придружават тези лица при пътуването им.

Чл. 30. За международните превози се издава разписка при регистрирането на багажите от пътниците. Разписката съдържа отправната и получаващата гара, маршрута, деня и часа на приемане, броя на багажите, броя и масата на колетите, превозната цена и др.

Чл. 31. (1) Пътникът отговаря за своя багаж и за животните, които взема със себе си.

(2) До доказване на противното пътникът отговаря и за всяка повреда, причинена от предметите или животните, които носи със себе си, на другите пътници, на багажите им или на вагоните, установена с констативен протокол по образец, утвърден от превозвача.

(3) Превозвачът има право при сериозно основание за нарушение на изискванията на чл. 29 да извърши проверка в присъствието на пътника на естеството на вещите, внесени в пътническите вагони. При невъзможност да бъде идентифициран пътникът - притежател на багажа, проверката се извършва в присъствие на двама свидетели, които не работят при

превозвача.

Раздел IV

Проверка на превозните документи

Чл. 32. Превозният персонал и контролните органи на превозвача проверяват редовността на документите за пътуване и документите, които дават право на безплатно пътуване или на пътуване с намалени цени.

Чл. 33. Билетите на пътниците от спалните и кушет вагоните се събират и съхраняват от кондуктора на вагона и се представят за проверка на превозния персонал или контролните органи на превозвача.

Чл. 34. При проверка на международните билети кондукторът отбелязва на гърба на билета номера на влака и датата на пътуването и се подписва. В случаите, когато влакът се обслужва от няколко превозни бригади, се отбелязва и участъкът, който обслужват.

Чл. 35. Превозният персонал или контролните органи на превозвача задържат един екземпляр от билета за пътуване със спален или кушет вагон при международни превози на пътници.

Чл. 36. (1) Пътниците заплащат цената на билета и съответна добавка, определена в тарифата на превозвача, за всеки конкретен случай, когато:

1. пътуват без превозен документ;
2. пътуват с подправен документ или с документ с изтекъл срок на валидност;
3. пътуват в посока, различна от указаната в превозния документ;
4. пътуват с билет, издаден за друг влак или съдържащ други нередовности.

(2) За всички плащания във влаковете в съответствие с определените в тарифата размери, се издава съответен документ.

Чл. 37. (1) В случаите, когато пътникът откаже да заплати превозната цена и съответната добавка, той се отстранява от превозното средство.

(2) При невъзможност за предприемане на мерките по ал. 1 проверяващите лица (превозният персонал и контролните органи на превозвача) съставят констативен протокол по образец, утвърден от превозвача, подписан от двама свидетели, в който се описва нарушението и се отразяват данните от личната карта или друг документ за установяване самоличността на нарушителя, за събиране на сумата по съдебен ред.

Раздел V

Съхранение на ръчен багаж

Чл. 38. (1) Железопътните превозвачи организират съхранението на ръчен багаж в гарите.

(2) Условието за съхранение се определят от тарифата на всеки превозвач.

(3) При приемане на багажа се издава разписка.

Чл. 39. (1) Пътниците могат да обявят стойността на предадения за съхранение ръчен багаж. Обявената стойност не трябва да превишава действителната стойност на ръчния багаж.

(2) Железопътните превозвачи определят в тарифите си кои багажи не се приемат за съхранение с обявена стойност, както и видовете багажи и случаите, при които багажите се приемат задължително с обявена стойност. При обявяване на стойността пътниците заплащат допълнителна цена, определена в тарифата.

(3) При установена липса на ръчен багаж, чиято стойност е обявена предварително, железопътният превозвач заплаща обезщетение на пътника в размер на обявената стойност.

Чл. 40. Превозвачът има право при съмнение да провери дали съдържанието на ръчния багаж отговаря на първоначалната наличност. Проверката се извършва задължително в присъствието на пътника, а при невъзможност - в присъствието на двама свидетели, които не работят при превозвача.

Раздел VI

Превоз и съхранение на багажни пратки

Чл. 41. (1) Всеки пътник може да предаде за превоз багаж (багажни пратки) срещу представяне на документ за пътуване. Размерът и условията за превоз на предмети и вещи като багажни пратки, както и забранените за превоз багажни пратки се определят в тарифата на всеки превозвач.

(2) Багажни пратки се приемат за превоз от и за гари, които са открити за тази дейност и публично обявени от превозвачите.

(3) При приемане на багажа се издава багажна разписка. Формата и съдържанието на багажната разписка се определя в тарифата на превозвача. При получаване на багажната разписка пътникът проверява за верността на записаните в нея данни.

(4) Железопътните превозвачи носят отговорност за опазването на приетите за превоз багажни пратки от момента на приемането им до момента на предаването им на пътниците, но не по-късно от срока по чл. 49.

Чл. 42. (1) Железопътните превозвачи дължат обезщетение на пътника за липси или повреди, както и за неспазен срок за доставка на багажните пратки в размер, определен в тарифата на превозвача.

(2) В случай, че пътникът не е удовлетворен от изплатеното му обезщетение за липси, повреди или неспазен срок за доставка на багажната пратка, той може да предяви претенцията си по съдебен ред.

Чл. 43. (1) Пътниците могат да обявят стойността на предадената за превоз багажна пратка. Обявената стойност не трябва да превишава действителната стойност на багажната пратка.

(2) Железопътните превозвачи определят в тарифата багажните пратки, които не се приемат за съхранение с обявена стойност, както и случаите, в които багажните пратки се приемат задължително с обявена стойност. При обявяване на стойността пътниците заплащат допълнителна цена, определена в тарифата.

(3) При установена липса на багажна пратка с обявена стойност железопътният превозвач заплаща обезщетение в размер на обявената стойност.

Чл. 44. (1) Багажните пратки се превозват във фургона на влака, с който пътува пътникът. Натоварването, претоварването и разтоварването се извършват от железопътния превозвач в съответствие с условията и реда, определени в тарифата на превозвача.

(2) Железопътните превозвачи определят в кои влакове ще се превозват багажни пратки, като ги посочват при публичното обявяване на разписанията си.

(3) Превозвачът има право при сериозно основание за нарушение на изискванията на чл. 29 да извърши проверка за естеството на вещите, предадени като багажни пратки в пътническите вагони, в присъствието на пътника. При невъзможност да бъде идентифициран пътникът - притежател на багажа, проверката се извършва в присъствие на двама свидетели, които не работят при превозвача.

Чл. 45. Железопътните превозвачи могат да откажат приемането на багажни пратки, чиято опаковка не отговаря на изискванията, посочени в тарифните условия, или има следи от повреди. Ако такива багажни пратки се приемат за превоз, железопътните превозвачи имат право да отбележат в багажната разписка състоянието на багажната пратка. Счита се, че пътникът не възразява, ако приеме багажната разписка срещу подпис. Железопътните превозвачи могат да предлагат нова опаковка при условия, определени в тарифата.

Чл. 46. (1) Пътникът има право да изиска багажната си пратка в гарата на местонахождението след пристигане на влака, с който е превозвана, веднага след изтичане на времето, необходимо за предоставянето ѝ, вкл. и времето за митнически контрол, ако се налага такъв.

(2) Допуска се освобождаване на багажни пратки в посредни (междинни) гари срещу представяне на багажната разписка, ако времето и условията позволяват това.

(3) Железопътният превозвач предава багажната пратка на предявителя на багажната разписка след заплащане на допълнителни суми, когато са предвидени такива.

(4) Пътникът може да изиска от железопътния превозвач да направи проверка на багажната пратка в негово присъствие за констатиране на предполагаеми липси или повреди.

Чл. 47. Когато пътникът не може да представи багажната разписка, той е длъжен да докаже, че е собственик на багажната пратка, като представи писмен опис на съдържанието ѝ. За получаване на багажната пратка пътникът подписва декларация, а при необходимост превозвачът изисква внасяне на гаранция, определена в тарифата.

Чл. 48. Срокът за доставка на багажната пратка започва да тече от часа на тръгването на влака, за който е приета за превоз, и изтича в 24.00 часа на деня на пристигането на влака в гарата.

Чл. 49. (1) Пристигналите багажни пратки се съхраняват безплатно до 24.00 часа на деня, следващ деня на пристигането. След изтичане на този срок те се съхраняват 30 денонощия с изключение на багажните пратки с лесно развалящо се съдържание, чийто срок за съхранение се определя в тарифата.

(2) За съхранението се заплаща допълнителна цена. След изтичането на срока за съхранение железопътният превозвач съставя констативен протокол и има право да продаде или унищожи непотърсения багаж.

Чл. 50. Багажната пратка се счита за изгубена, когато не пристигне в получаващата гара в срок 20 денонощия считано от деня на пристигането на влака, за който е била предадена, освен ако не е била задържана от следствени или митнически органи. След изтичането на този срок пътникът има право на обезщетение съгласно тарифата.

Чл. 51. (1) За всяка пълна или частична липса или повреда на багажна пратка се съставят констативни протоколи по образец, утвърден от превозвача.

(2) При установена с констативен протокол пълна или частична липса или повреда на багажна пратка с обявена стойност железопътният превозвач заплаща обезщетение в размер на обявената стойност или пропорционално на стойността на липсващата или повредена част от пратката.

Чл. 52. (1) Когато изгубена багажна пратка е намерена, след като пътникът е получил обезщетение, железопътният превозвач го уведомява за намирането ѝ. Ако пътникът желае да получи багажната си пратка, той следва да се яви в 30-дневен срок от деня на връчването на съобщението или писмено да съобщи адреса, на който да му бъде изпратена багажната пратка. В този случай полученото обезщетение подлежи на връщане.

(2) В случаите по предходната алинея багажната пратка се превозва безплатно до

гарата, която пътникът е посочил. Железопътният превозвач дължи обезщетение на пътника за неспазване на срока на доставка в размер, определен в тарифата.

Чл. 53. Железопътните превозвачи се освобождават от отговорност за липси и повреди, ако багажната пратка е предадена на пътника и той не е направил веднага писмено възражение, както и при липси и повреди, причинени поради непреодолима сила.

Раздел VII

Превоз на колетни пратки

Чл. 54. Превозът на колетни пратки (колетни) се извършва във фургона на влака или в багажното отделение на мотрисните влакове.

Чл. 55. (1) Като колетни пратки се приемат пратките, които:

1. могат да се натоварят и подредят във фургона на влака, без да причинят повреда на другите пратки;

2. имат общо тегло до 300 кг, а за отделен колет не повече от 35 кг тежина, дължина 2 метра и обем 1 кубически метър;

3. имат необходимата опаковка, когато естеството им изисква това, в т. ч. и стандартната опаковка, предпазваща от повреда или счупване лесноразвалящите се или чупливи предмети;

4. имат етикет, поставен от изпращача, с данни за отправната и получаващата гара, знаци или номера на колетите, адрес на изпращача и адрес на получателя.

(2) Неопакваните мотоциклети и велосипеди се приемат само за влака, в който пътува техният изпращач.

(3) Детските колички с четири колела, велосипедите или чифт ски се таксуват като колетна пратка от 20 кг.

(4) Натоварването, претоварването и разтоварването на колетните пратки се извършва от железопътния превозвач или от клиента при условия и по ред, определени в тарифата на превозвача.

Чл. 56. (1) Не се приемат за превоз колетни пратки:

1. с неотстранени стари етикети и надписи, както и опаковани в полиетиленово фолио;

2. съдържащи избухливи, самозапалителни, запалителни, отровни, разяждащи, зловонни, заразни, радиоактивни или други подобни вещества;

3. без етикет от изпращача или без адрес на получателя.

(2) Превозвачите могат да определят в тарифите си и допълнителни условия за превоз на колетни пратки, както и да откажат превоза и на други видове колетни пратки.

(3) Превозвачът има право при сериозно основание за нарушение на изискванията по ал. 1 да извърши проверка на съдържанието на колетните пратки, внесени в пътническите вагони, предадени за превоз. В този случай проверката се извършва в присъствие на двама свидетели, които не работят при превозвача.

Чл. 57. (1) Колетни пратки се приемат от и за гари, които са открити за тази дейност.

(2) Железопътните превозвачи определят в кои влакове ще се превозват колетните пратки, като ги посочват при публичното обявяване на разписанията си.

(3) Колетните пратки се предават за превоз с колетна товарителница, срещу която изпращачът получава колетна разписка.

(4) В товарителницата изпращачът обявява съдържанието на пратката. Железопътният превозвач може да проверява обявеното съдържание на колетната пратка. При неверни данни превозвачът може да откаже приемане на пратката за превоз.

(5) Формата и съдържанието на колетната разписка и колетната товарителница се определят в тарифата на превозвача.

Чл. 58. Железопътните превозвачи могат да откажат приемането и на колетни пратки, чиято опаковка не отговаря на изискванията, посочени в тарифата, или има следи от повреди. Ако такива колетни пратки се приемат за превоз, железопътните превозвачи отбелязват в колетната разписка състоянието на пратката и ако клиентът приеме колетната разписка срещу подпис, счита се, че приема това състояние. Железопътните превозвачи могат да предлагат нова опаковка при условия, посочени в тарифата.

Чл. 59. (1) Изпращачът може да обяви стойността на предадената за превоз колетна пратка. Обявената стойност на колетната пратка не може да превишава действителната ѝ стойност.

(2) Железопътните превозвачи определят в тарифите си кои колетни пратки се приемат за превоз без обявена стойност, видовете колетни пратки и случаите, при които колетните пратки се приемат задължително с обявена стойност. При обявяване на стойността клиентите заплащат допълнителна цена, определена в тарифата.

(3) При констатирана пълна или частична липса или повреда на колетна пратка с обявена стойност железопътният превозвач заплаща обезщетение в размер на обявената стойност или пропорционално на липсващата или повредената част от колетната пратка.

Чл. 60. (1) Железопътните превозвачи уведомяват получателите за пристигналите на техен адрес колетни пратки при условия и по ред, определени в тарифата. Когато в товарителницата е вписана забележка "ще се яви лично", уведомяване не се извършва.

(2) Пратките се освобождават от получателя след установяване на неговата самоличност и заплащане на допълнителните услуги, ако такива са извършени.

(3) Пратките под митнически контрол се освобождават след извършване на митническите формалности.

Чл. 61. (1) Железопътният превозвач носи отговорност за опазване на колетните пратки от момента на приемането им до момента на предаването им на получателя.

(2) За всяка пълна или частична липса или повреда на колетна пратка се съставя констативен протокол по образец, утвърден от превозвача.

(3) При пълна или частична липса или повреда на колетна пратка, както и при неспазване на срока на доставката ѝ железопътният превозвач заплаща обезщетение, определено по размер в тарифата на всеки превозвач.

(4) В случай, че пътникът не е удовлетворен от изплатеното му обезщетение за липси, повреди или неспазен срок за доставка на колетната пратка, той може да предяви претенцията си по съдебен ред.

Чл. 62. Железопътните превозвачи не носят отговорност за липси и повреди, ако колетната пратка е освободена от получателя и той не е направил веднага писмено възражение, както и за вреди, причинени при непреодолима сила.

Чл. 63. Колетната пратка се счита за изгубена, когато не пристигне в получаващата гара в срок до 30 денонощия от датата на приемането ѝ за превоз, освен ако не е била задържана от следствени или митнически органи. След изтичането на този срок, приносителят на колетната разписка има право на обезщетение съгласно тарифата на превозвача.

Чл. 64. (1) Пристигналите колетни пратки се съхраняват безплатно до 24.00 часа на деня, следващ деня на уведомяването. След изтичане на този срок те се съхраняват 30 денонощия с изключение на колетни пратки с лесно развалящо се съдържание, срокът на които се определя в тарифата на превозвача.

(2) За съхранението се заплаща допълнителна цена, определена в тарифата. След изтичането на този срок железопътният превозвач може да продаде или унищожи непотърсената колетна пратка, за което се съставя констативен протокол.

Раздел VIII

Отговорности

Чл. 65. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) Отговорността на железопътните предприятия и на пътниците при железопътен превоз на пътници е в пределите на отговорността, предвидена в международните договори за железопътен транспорт, по които Република България е страна, и чл. 74 - 78 от Закона за железопътния транспорт и условията на чл. 11 на Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт.

Чл. 66. (1) (Изм. - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) Железопътните предприятия отговарят за живота и всяко телесно или психическо увреждане на пътника, причинено по време на превоза, когато пътникът се е намирал в превозното средство или се е качвал, или е слизал от него.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) Железопътните предприятия отговарят и за пълната или частична липса или повреда на ръчен багаж, багажни или колетни пратки, вкл. и на животни, при условията на чл. 11 на Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт.

Чл. 67. В случай на причиняване на телесно или психическо увреждане на пътника превозвачът изплаща обезщетение, което включва:

1. разноските, необходими за лечение и транспорт на лицето;
2. обезщетение за вредите, причинени от пълната или частичната нетрудоспособност или поради увеличаване на разходите по причина на претърпените вреди.

Чл. 68. В случай на смърт на пътника обезщетението включва и необходимите разноски по погребението или кремирането на пътника, както и обезщетение на лицата, които са имали право на издръжка от загиналото лице.

Чл. 69. (Изм. - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) Железопътните предприятия носят отговорност за действията на своите работници и служители, свързани с изпълнението на превозната услуга.

Чл. 69а. (Нов - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) Застраховката по чл. 9а от Наредба № 42 от 2001 г. за лицензиране на железопътни предприятия за превоз на пътници и/или товари и на лицата, издаващи сертификат за безопасност (обн., ДВ, бр. 67 от 2001 г.; изм., бр. 14 от 2003 г., бр. 97 от 2005 г. и бр. 95 от 2006 г.) в частта ѝ за отговорността на превозвача към пътниците се разбира като изискване към превозвача да бъде подходящо застрахован или да осигури равностоен механизъм за покриване на отговорностите си по тази наредба във връзка с Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт.

Раздел IX

Рекламации и искиове

Чл. 70. (1) Право да предяви рекламация срещу железопътен превозвач има лицето,

което има право на иск срещу превозвача и представи билет, багажна или колетна разписка, или докаже правото си по друг начин.

(2) Предявяването на рекламации пред превозвача се извършва в определените в чл. 106 от Закона за железопътния транспорт срокове в писмена форма с посочване предмета на рекламацията, основанието и размера на претендираната сума. Към рекламацията се прилагат документите, доказващи претенцията.

(3) Размерът на сумата, която се връща на пътника за неизползвани билети, както и сумите, които не подлежат на връщане, се определят в тарифата на всеки превозвач.

(4) Рекламация за неизползвани билети може да се предяви до шест месеца считано от датата на издаването им.

Чл. 71. Съдебни иски срещу превозвача се предявяват в сроковете, определени в закона.

(*) (Бел. ред. В Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 43 от 2001 г. за железопътен превоз на пътници, багажи и колетни пратки (ДВ, бр. 20 от 2010 г.) създаването на новия Раздел X с чл. 74 не е съобразено с поредността на членовете в нормативния акт от обнародването му, където последен се явява чл. 71).

Раздел X

(Нов - ДВ, бр. 20 от 2010 г.)

Контрол

Чл. 74. (Нов - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) (1) Контролът по спазването на приложимите разпоредби от Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт се осъществява от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

(2) Всеки пътник, чиито права по приложимите разпоредби от Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт са нарушени, има право да подаде жалба пред изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" освен по въпроси, свързани с наличието и размера на задължение за обезщетение по раздел VIII, и рекламации по раздел IX.

(3) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" разглежда жалбата и ако я намери за основателна, издава разпореждане за поправяне на нарушението от железопътното предприятие.

(4) Разпореждането и отказът да се издаде разпореждане подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(5) При неизпълнение на разпореждането от железопътното предприятие изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" налага наказание по чл. 138 от Закона за железопътния транспорт.

(6) Спорове, свързани с наличието и размера на задължение на железопътно предприятие за обезщетения по раздел VIII и рекламации по раздел IX, се решават от компетентния съд по реда на Гражданския процесуален кодекс.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Тарифа" са всички търговски условия и превозните цени на железопътните

превозвачи.

2. "Вътрешноградски" са превозите между гари и спирки, извършвани в границите на едно населено място.

3. "Междуселищни" са превозите по линии, свързващи отделни населени места на територията на Република България.

4. "Международни" са железопътните превози, при които се преминава през държавна граница.

5. "Непреодолима сила" е непредвидено или непредотвратимо събитие от извънреден характер, което превозвачът, независимо от взетите от него мерки според особеностите на случая, не може да избегне или последиците от което не може да предотврати.

6. "Добавка (увеличена цена)" е стойността на билета за съответното разстояние, увеличена с определена в тарифата сума.

7. "Багажи" са ръчният багаж на пътниците и багажните пратки.

8. "Превозен персонал" са началникът на влака и кондукторите.

9. (Нова - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) "Вътрешна услуга за железопътен превоз на пътници" е услуга за железопътен превоз на пътници, при която не се пресича граница на Република България.

10. (Нова - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) "Железопътен превозвач" е железопътно предприятие според определението на член 2 от Директива 2001/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2001 г. за разпределяне капацитета на железопътната инфраструктура и събиране на такси за ползване на железопътна инфраструктура, както и всяко друго държавно или частно предприятие, чиято дейност се състои в осигуряване на железопътен превоз на товари и/или пътници, като предприятието е длъжно да осигури теглителната сила; това включва и предприятия, които осигуряват само теглителна сила.

11. (Нова - ДВ, бр. 20 от 2010 г., изм., бр. 40 от 2015 г.) "Градски и крайградски услуги" са транспортни услуги, чиято главна цел е задоволяване на транспортните потребности на даден град или агломерация, включително трансгранична, а също и транспортните потребности между такъв град или агломерация и околните райони.

12. (Нова - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) "Регионални превози" са:

а) превозите по второстепенни железопътни линии;

б) превозите за обслужване на малки населени места и на части от главните железопътни линии извън крайградските зони.

13. (Нова – ДВ, бр. 40 от 2015 г.) "Кучета водачи и кучета асистенти на лица с увреждания и лица с ограничена подвижност" са кучета, обучени в специализирани училища, което се доказва със сертификат за преминато обучение, отличителна служебна екипировка и знаци.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 62 от Закона за железопътния транспорт.

§ 3. Наредбата влиза в сила от 1 януари 2002 г.

НАРЕДБА за изменение и допълнение на
Наредба № 43 от 2001 г. за железопътен превоз на пътници, багажи и колетни пратки
(ДВ, бр. 20 от 2010 г., изм. и доп., бр. 40 от 2015 г.)

.....

§ 8. (1) (Доп. – ДВ, бр. 40 от 2015 г.) Членове 9, 11, 12, 19, член 20, параграф 1 и член 26 от Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт се прилагат от 3 декември 2009 г. Член 6, параграф 2, членове 7, 14, 27, 28 и 29 от Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт (Регламент (ЕО) № 1371/2007) се прилагат от 4 декември 2014 г.

(2) С изключение на разпоредбите, посочени в ал. 1, разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт не се прилагат за всички градски, крайградски или регионални услуги за железопътен превоз на пътници.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 40 от 2015 г.) С изключение на разпоредбите, посочени в ал. 1, разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт не се прилагат за непосочените в ал. 2 вътрешни услуги за железопътен превоз на пътници до 3 декември 2019 г., като този срок може да бъде подновен за не повече от 5 години.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 40 от 2015 г.) До 3 декември 2019 г. разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт, с изключение на разпоредбите в ал. 1, не се прилагат за международните железопътни превози на пътници, при които значителна част от услугата, включително най-малко една спирка на предвидена в разписанието гара, се извършва извън Европейския съюз.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

към Наредбата за изменение и допълнение на

Наредба № 43 от 2001 г. за железопътен превоз на пътници, багажи и колетни пратки (ДВ, бр. 40 от 2015 г.)

§ 5. Наредбата въвежда [чл. 3, т. 6 от Директива 2012/34/ЕС](#) на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 г. за създаване на единно европейско железопътно пространство (ОВ, L 343 от 2012 г.).